

శ్రీః  
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః  
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః  
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే ఉత్తరకాండే

॥ సప్తాశీతితమః సర్గః ॥

*This document has been prepared by*

*Sunder Kidāmbi*

*with the blessings of*

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

*His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam*

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

## ॥ సప్తాశీతితమః సర్గః ॥

శ్రీరామేణ లక్ష్మణం ప్రతీలోపాఖ్యానస్య కథనం - ఇలస్య  
మాసావధికస్తీత్యస్య మాసావధికపురుషత్వస్య చ ప్రాప్తిః

తచ్చుత్వా లక్ష్మణేనోక్తం వాక్యం వాక్యవిశారదః |  
ప్రత్యువాచ మహాతేజాః ప్రహసన్ రాఘవో వచః || 7.87.1 ||

ఏవమేవ నరశ్రేష్ఠ యథా వదసి లక్ష్మణ |  
వృత్రఘాతమశేషేణ వాజిమేధఫలం చ యత్ || 7.87.2 ||

శూయతే హి పురా సౌమ్య కర్దమస్య ప్రజాపతేః |  
పుత్రో బాహ్లిశ్వరః శ్రీమానిలో నామ సుధార్మికః || 7.87.3 ||

స రాజా పృథివీం సర్వాం వశే కృత్వా మహాయశాః |  
రాజ్యం చైవ నరవ్యాఘ్ర పుత్రవత్ పర్యపాలయత్ || 7.87.4 ||

సురైశ్చ పరమోదారైర్దైత్యైశ్చ మహాధనైః |  
నాగరాక్షసగంధర్వైర్యక్షైశ్చ సుమహాత్మభిః || 7.87.5 ||

పూజ్యతే నిత్యశః సౌమ్య భయార్తై రఘునందన |  
అభిభ్యంశ్చ త్రయో లోకాః సరోషస్య మహాత్మనః || 7.87.6 ||

స రాజా తాదృశోఽప్యాసీద్ ధర్మే వీర్యే చ నిష్ఠితః |  
బుద్ధ్యా చ పరమోదారో బాహ్లికేశో మహాయశాః || 7.87.7 ||

స ప్రచక్రే మహాబాహుర్మృగయాం రుచిరే వనే |  
చైత్రే మనోరమే మాసే సభృత్యబలవాహనః || 7.87.8 ||

ప్రజఘ్నే స నృపోఽరణ్యే మృగాశ్శతసహస్రశః |  
హత్వైవ తృప్తిర్నాభూచ్ఛ రాజ్ఞస్తస్య మహాత్మనః || 7.87.9 ||

నానామృగాణామయుతం వధ్యమానం మహాత్మనా |  
యత్ర జాతో మహాసేనస్తం దేశముపచక్రమే || 7.87.10 ||

తస్మిన్ ప్రదేశే దేవేశః శైలరాజసుతాం హరః |  
రమయామాస దుర్ధర్షః సర్వైరనుచరైః సహ || 7.87.11 ||

కృత్వా స్తీరూపమాత్మానముమేశో గోపతిధ్వజః |  
దేవ్యాః ప్రియచిక్రీడుః సంస్తస్మిన్ పర్వతనిర్హరే || 7.87.12 ||

యత్ర యత్ర వనోద్దేశే సత్త్వాః పురుషవాదినః |  
వృక్షాః పురుషనామానస్తే సర్వే స్తీజనా భవన్ || 7.87.13 ||

యచ్ఛ కించన తత్ సర్వం నారీసంజ్ఞం బభూవ హ |  
ఏతస్మిన్నంతరే రాజా స ఇలః కర్దమాత్మజః || 7.87.14 ||

నిఘ్నన్ మృగసహస్రాణి తం దేశముపచక్రమే |  
స దృష్ట్వా స్త్రీకృతం సర్వం సవ్యాలమృగపక్షిణం || 7.87.15 ||

ఆత్మానం స్త్రీకృతం చైవ సానుగం రఘునందన |  
తస్య దుఃఖం మహచ్ఛాసీద్ దృష్ట్వాఽఽత్మానం తథాగతం || 7.87.16 ||

ఉమాపతేశ్చ తత్ కర్మ జ్ఞాత్వా త్రాసముపాగమత్ |  
తతో దేవం మహాత్మానం శితికంఠం కపర్దినం || 7.87.17 ||

జగామ శరణం రాజా సభృత్యబలవాహనః |  
తతః ప్రహస్య వరదః సహ దేవ్యా మహేశ్వరః || 7.87.18 ||

ప్రజాపతిసుతం వాక్యమువాచ వరదః స్వయం |  
ఉత్తిష్టోత్తిష్ట రాజర్షే కార్దమేయ మహాబల || 7.87.19 ||

పురుషత్వమృతే సౌమ్య వరం వరయ సువ్రత |  
తతః స రాజా శోకార్తః ప్రత్యాఖ్యాతో మహాత్మనా || 7.87.20 ||

స్త్రీభూతోఽసౌ న జగ్రాహ వరమన్యం సురోత్తమాత్ |  
తతః శోకేన మహతా శైలరాజసుతాం నృపః || 7.87.21 ||

ప్రణిపత్య ఉమాం దేవీం సర్వేణైవాంతరాత్మనా |  
ఈశే వరాణాం వరదే లోకానామసి భామినీ || 7.87.22 ||

అమోఘదర్శనే దేవి భజ సౌమ్యేన చక్షుషా |  
హృద్గతం తస్య రాజర్షేర్విజ్ఞాయ హరసన్నిధౌ || 7.87.23 ||

ప్రత్యువాచ శుభం వాక్యం దేవీ రుద్రస్య సమ్మతా |  
అర్థస్య దేవో వరదో వరార్థస్య తవ హ్యహం || 7.87.24 ||

తస్మాదర్థం గృహాణ త్వం స్త్రీపుంసోర్యావదిచ్ఛసి |  
తదద్భుతతరం శ్రుత్వా దేవ్యా వరమనుత్తమం || 7.87.25 ||

సంప్రహృష్టమనా భూత్వా రాజా వాక్యమథాబ్రవీత్ |  
యది దేవి ప్రసన్నా మే రూపేణాప్రతిమా భువి || 7.87.26 ||

మాసం స్త్రీత్వముపాసిత్యా మాసం స్యాం పురుషః పునః |  
ఈప్సితం తస్య విజ్ఞాయ దేవీ సురుచిరాననా || 7.87.27 ||

ప్రత్యువాచ శుభం వాక్యమేవమేవ భవిష్యతి |  
రాజన్ పురుషభూతస్త్యం స్త్రీభావం న స్మరిష్యసి || 7.87.28 ||

స్త్రీభూతశ్చ పరం మాసం న స్మరిష్యసి పౌరుషం ।  
 ఏవం స రాజా పురుషో మాసం భూత్వాథ కార్దమిః ।  
 త్రైలోక్యసుందరీ నారీ మాసమేకమిలాభవత్ ॥ 7.87.29 ॥

॥ ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే  
 ఉత్తరకాండే సప్తాశీతితమః సర్గః ॥